

Автор:

Швидун Леся Петрівна

магістр 1-го р.н. 11 Імз групи
спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)
факультету математики, інформатики та фізики
УДУ імені Михайла Драгоманова

Науковий керівник:

Франчук Наталія Петрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент.

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ

Анотація. Розглядаються особливості розвитку критичного мислення учнів 5-6 класів на уроках інформатики. Проаналізовано ознаки критичного мислення, розглянуто психолого-педагогічні підходи до розвитку критичного мислення здобувачів освіти середньої школи під час вивчення предмету інформатика.

Ключові слова: критичне мислення, розвиток критичного мислення на уроках інформатики, учні середньої школи, педагогічні підходи.

Вступ. Світ зараз динамічно змінюється. Це вимагає від кожного з нас навичок і методів самоорганізації, взаємодії з оточуючими та опрацювання великих масивів даних. Володіння цими знаннями та навичками сприяє успіху та попиту в сучасному високотехнологічному та динамічному світі [8, 9].

Однією з головних цілей сучасної освіти є різнобічний і своєчасний розвиток учнів, який спрямований на виховання і розвиток умінь учнів розуміти, оцінювати, аналізувати й узагальнювати дані, отримані шляхом спостережень, досліджень і роздумів [7]. Цієї мети можна досягти шляхом застосування технік критичного мислення в процесі навчання, а це дозволяє учням розвивати свої розумові навички, необхідні не тільки в навчанні, а й у повсякденному житті (уміння приймати зважені рішення, опрацьовувати дані, аналізувати різні аспекти явищ тощо). Використання прийомів критичного мислення в курсах інформатики може створити сприятливі умови для активізації та розвитку розумових здібностей учнів [6].

Мета дослідження визначити критерії, показники та рівні критичного мислення учнів середньої школи на уроках інформатики.

Основна частина. Критичне мислення – це свідоме благо, навичка, яка дозволить нам успішно відповідати вимогам нашого сьогодення [1].

Критичне мислення – це особливий вид мислення, який слід відрізнити від інших психічних процесів. Розум є складним психологічним і соціально-історичним феноменом, предметом комплексних міждисциплінарних досліджень. На відміну від інших процесів життєдіяльності людини, мислення відбувається за певною логікою і породжується в проблемних ситуаціях. Цих розумових операцій можна і потрібно навчати, а потім удосконалювати та тренувати, наприклад, спортсмени тренують свої м'язи, а музиканти – техніку гри. Бо людина – єдина істота у світі, яка здатна мислити критично. Сама школа є ідеальним середовищем для навчання та розвитку такого мислення [5].

Критичне мислення – це здатність людей оцінювати різні судження та робити висновки на основі доказів. Розвиток критичного мислення найкраще підходить для часів, коли суспільство зазнає швидких змін. Критичне мислення необхідно розвивати і тренувати, оскільки необачність може мати негативні наслідки. Формування критичного мислення в учнів на уроках відбувається через набуття нових знань, умінь і навичок під час вивчення інформатики. Основне завдання вчителя інформатики в процесі розвитку критичного мислення – мотивувати учнів до прояву ініціативи та самостійності. Адже вчителю необхідно створити умови для розвивального, в якому повноцінно розвиваються інтелектуальні, логічні,

аналітичні та інші компетентності учнів. Критичне мислення – це поступове формування, яке є результатом щоденних зусиль вчителів та учнів, від уроку до уроку, з року в рік. Лише за таких умов стратегії критичного мислення можуть бути визнані як перспектива самореалізації особистості в демократичному суспільстві [3].

Критичне мислення можна розвивати різними способами, наприклад, ставлячи запитання, роблячи спостереження та обговорюючи різні аргументи. Наголошуйте на тому, що відомості, які отримує дитина, необхідно спочатку проаналізувати, перш ніж перетворити їх на знання [10].

Методики розвитку критичного мислення на уроках інформатики є інноваційними, це вимагає:

- застосування нових знань на основі попереднього навчання та розвитку;
- вміння діяти самостійно або в команді;
- приймати рішення та розв'язувати конфлікти;
- використовувати сучасні технології для виконання конкретних завдань;
- шукати та редагувати нові дані з різноманітних джерел;
- розвиває критичне мислення; прагнення до творчості та особистісного розвитку;
- формує бажання та вміння вчитися самостійно [2].

Висновки. Усі знають, що діти від природи цікаві та прагнуть пізнавати світ. Вони здатні придумати багато оригінальних ідей, тому головне завдання вчителя на уроці інформатики – це, перш за все, спонукати учнів до пошуку, пізнання та розуміння нового, а також генерації власних ідей.

Ця методика не є чимось, що потрібно заучувати, адже це вдумливий і творчий процес пізнання світу, постановки проблем і пошуку шляхів їх розв'язання, що сприяє формуванню життєвих навичок. Бо ж навчання – це постійний пошук, співпраця, заснована на довірі та спільному бажанні досягти бажаного результату.

Список використаних джерел:

1. Авершин А. О., Яковенко Т.В. Формування критичного мислення. *Проблеми освіти*. 2009. №24-25. 134-145 с.
2. Арделян О. Загальнопізнавальні вміння як компонент критичного мислення молодших школярів О. Арделян. *Рідна школа*. 2001. №4, 8. 80 с.
3. Баханов К.А. Сучасна шкільна історична освіта: інноваційні аспекти: монографія. Донецьк: ТОВ “Юго – Восток, Лтд”, 2005. 3 с.
4. Белкіна-Ковальчук О. В. Критичне мислення учнів початкових класів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2005. № 4, 37-42 с.
5. Большакова І. Розвиток критичного мислення. 2012. № 11, 3-7 с.
6. Данилюк Д. Я. Навчальний предмет як інтегрована система. *Педагогіка*. 1997. № 4, 24-28 с.
7. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. *Історія в школах України*. 2004. №2, 3 с.
8. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підруч. Київ: Академвидав, 2012, 352 с.
9. Франчук Н.П. Цифрові технології для оцінювання результативності педагогічних досліджень. *Звітна науково-практична конференція Інституту цифровізації освіти НАПН України*: зб. матеріалів, (м. Київ, 10 лют. 2020 р.). С. 66–69. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/37381/OUCI_Franchuk.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
10. Франчук Н.П., Чичкан Ю.С. Методика навчання інформатики : навчальна програма. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/39547>.